

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
БІЛОШИЦЬКОГО РОМАНА ВІКТОРОВИЧА
на тему: «**НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ДІАГНОСТИКИ
СПІНАЛЬНИХ НЕВРОЛОГІЧНИХ СИНДРОМІВ У СОБАК**»,
поданої до захисту у спеціалізовану вчену раду Д 26.004.03
у Національному університеті біоресурсів і природокористування України на
здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук
за спеціальністю 16.00.01 – діагностика і терапія тварин

Актуальність теми дисертації. Інструментальна діагностика неврологічної патології в сучасній ветеринарії є однією з найінформативніших, оскільки допомагає на ранніх стадіях захворювання виявляти зміни в кістковій та нервовій тканині, створює вектор для контролю перебігу захворювання спираючись на рентгенівську семіотику. Питання комплексної діагностики спінальних неврологічних синдромів у тварин, зокрема собак, вивчались тривалий період і в різних країнах світу. Оскільки в Україні, у практичній ветеринарній медицині дрібних тварин діагностика неврологічних синдромів є маловивченою, тема дисертаційної роботи Білошицького Романа Вікторовича є актуальною.

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри хірургії і патофізіології імені академіка І. О. Поваженка Національного університету біоресурсів і природокористування України «Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики хірургічних хвороб у тварин у ділянках голови, тулуба, черевної порожнини та опорно-рухового апарату» (номер державної реєстрації 0114U004165, 2014-2021 рр.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота Білошицького Р. В. ґрунтується на фактичному матеріалі у результаті методично правильно проведених досліджень, отримані цифрові показники оброблені статистично із розрахунком вірогідності. Наукові положення, що наведені у дисертаційній роботі, узагальнюють отримані результати

досліджень й базуються на глибокому аналізі даних літератури. Значну кількість наукових положень автор сформулював уперше, що підтверджує їх новизну, теоретичне і практичне значення. Матеріал дисертації викладено грамотно, на достатньому науково-методичному рівні, відповідно до поставленої мети й завдань дослідження.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується:

а) відповідністю вибраних методів досліджень до поставленої мети та завдань роботи;

б) інформативністю вибраних сучасних методів досліджень: неврологічних, інструментальних (рентгенографія, томографія (КТ, МРТ)), лабораторних (морфологічні та біохімічні дослідження крові, цитологічні та біохімічні дослідження спинномозкової рідини);

в) статистичною обробкою отриманих результатів та їхнім аналізом;

г) результатами впровадження матеріалів дисертації.

Висновки дисертаційної роботи повністю відображають поставлені завдання досліджень. Рекомендації виробництву мають узагальнюючий характер і обґрунтовані отриманими результатами досліджень.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації підтверджується логічністю і значним обсягом проведених досліджень, які забезпечили отримання об'єктивних результатів, та використанням сучасних методів діагностики.

Дисертантом на основі проведених досліджень було виявлено закономірності розвитку неврологічних синдромів у собак та обґрунтовано діагностичні й прогностичні маркери за використання комплексної діагностики спінальних неврологічних синдромів у цих тварин.

Отримані дисертантом результати роботи увійшли до науково-практичних рекомендацій, які впроваджено у приватні клініки ветеринарної медицини різних областей України. Матеріали дисертаційної роботи використовуються під час викладання ряду дисциплін на факультетах

ветеринарної медицини у закладах вищої освіти України.

Аналіз матеріалів дисертації

Дисертаційна робота оформлена відповідно до рекомендованої структури і об'єму (викладена українською мовою на 194 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 15 рисунками та 29 таблицями). Список літературних джерел налічує 195 публікацій, з них 82 латиницею. Дисертаційна робота містить: вступ, огляд літератури за темою та вибір напрямків досліджень, загальна методика та основні методи досліджень, результати власних досліджень, аналіз і узагальнення результатів досліджень, висновки, пропозиції виробництву, список використаних джерел та додатки.

Анотація викладена на 13-ти сторінках двома мовами (українською й англійською) та містить список наукових праць за темою дисертації.

У **вступі** дисертаційної роботи наведено актуальність обраної теми, відображено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, в рамках яких виконувалась робота. Чітко сформульовані мета і задачі досліджень, об'єкт, предмет та методи досліджень, результати досліджень, що відображають наукову новизну. Наведено особистий внесок здобувача, апробації та публікації з теми дисертаційної роботи.

У **розділі «Огляд літератури»** дисертант наводить дані щодо поширення хреботно-спинномозкових захворювань у собак, загальної характеристики неврологічних синдромів у собак, методів досліджень за ушкоджень хребта і спинного мозку. Огляд літератури закінчується висновком, який містить матеріал, в якому автор сконцентрував увагу на тих питаннях, що є не вивченими та потребують наукового вирішення.

У **розділі «Вибір напрямів досліджень. Матеріал і методи досліджень»** автором викладено обґрунтовані шляхи досягнення поставленої мети. Визначено об'єкт, місце проведення і схему проведення різних етапів дослідження. У цьому розділі наведено основні методи досліджень, які є як сучасними, так і класичними.

Розділ **«Результати власних досліджень»** включає п'ять підрозділів, в яких отримані результати проведених клінічних, інструментальних, цитологічних та гематологічних досліджень. Наведена схема комплексної діагностики спінальних неврологічних синдромів у собак. Результати досліджень, що викладені в цьому розділі, є новими, наведені в логічному порядку, підтверджуються наглядними ілюстраціями, що полегшує сприйняття дисертаційної роботи.

У заключному розділі **«Аналіз і узагальнення результатів досліджень»** автор проводить логічний, всебічний, глибокий аналіз та обговорення одержаних результатів, у порівнянні із сучасними даними літератури. У цілому, цей розділ викладено досить професійно і грамотно, що свідчить про ерудованість здобувача та його високий науковий рівень.

Висновки та пропозиції виробництву. Висновки нараховують 8 пунктів. Вони чітко сформульовані й витікають з результатів власних досліджень. Пропозиції виробництву складають 4 пункти.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Зміст проведених здобувачем наукових досліджень відповідає паспорту спеціальності 16.00.01 – діагностика і терапія тварин. Робота виконана на належному рівні та відповідає пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів» (постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року, № 567).

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Зміст автореферату висвітлює основні результати досліджень, наведених у дисертації, її наукові положення відповідно до поставленої мети і завдань роботи. Висновки у дисертаційній роботі й авторефераті повною мірою відображають отримані результати досліджень і є ідентичними.

Повнота викладення основних положень дисертації в опублікованих працях. Основний зміст дисертації опубліковано в 10 наукових працях, з них 6 статей у наукових фахових виданнях України, у тому числі включених до міжнародних наукометричних баз даних, одній науково-практичній рекомендації та трьох тезах наукових доповідей.

Зауваження та запитання, які виникли при аналізі дисертаційної роботи. Детальний аналіз дисертаційної роботи Білошицького Р. В. свідчить про виконання її на належному науковому та методичному рівні, із представленням оригінальних даних, які дисертант логічно та об'єктивно пояснює. Однак, поряд із достатньо аргументованими положеннями трапляються твердження, які потребують уточнення:

- у розділі **«Вибір напрямів досліджень. Матеріал і методи досліджень»** уточніть, як саме була сформована контрольна група тварин? Що стало критеріями її формування?;

- на с. 54, в тексті наведено *«В більш пізній період утримання собак...»*, поясніть, який це саме період;

- в таблиці 3.1 (с. 68) наведено *«рефлекс Бабінського»*, уточніть, чи застосовується він у ветеринарній медицині?;

- на с. 71 вказано наступне *«... до температури 30–35 градусів...»*, уточніть за якою шкалою проводились виміри?;

- на с. 74 зазначено *«У випадках незначної компресії спинного мозку була встановлена часткова зупинка поширення контрастної речовини у субарахноїдальному просторі.»*, із наведеного тексту не зрозуміло, у тварин саме якої групи?;

- у таблицях 3.8 і 3.9 (с. 89–90, 92–93) відсутні позначки вірогідності, однак у тексті (с. 91) Ви зазначаєте *«... кількості білка на першу і 30-ту добу встановлено незначне підвищення його кількості у 40 % собак ... концентрація сечовини мала незначне збільшення у 40 % собак на 30-й день...»* уточніть, чи можна говорити про збільшення показника за вірогідності, менше $p \leq 0,05$?

- чим можете пояснити значне зростання вмісту креатиніну у тварин другої та третьої дослідних груп (на першу і 30-ту добу досліджень) (табл. 3.13, с. 104);

- у таблицях 3.20–3.23 (с. 115–117) наведено дані вимірювань за різних синдромів із позначенням вірогідності, однак під таблицями відсутня примітка, тому уточніть, яку Ви отримали вірогідність? З яким показником

проводили порівняння (табл. 3.20, 3.21)?;

- поясніть, яка дія препарату «Альфа-токоферолу ацетат» у лікуванні хворих тварин (с. 141)?;

- уточніть, чи застосовували болезаспокійливі препарати тваринам третьої дослідної групи?

Окрім того, у дисертаційній роботі наявні окремі невдалі вислови, технічні та орфографічні помилки, а саме:

- на с. 50 вказано «інвесією-відновлення», а необхідно інверсією-відновлення;

- на с. 65 наведено «морфологічні та біохімічні методи дослідження крові», що є некоректним висловлюванням і доречно було зазначати: *морфологічні та біохімічні дослідження крові*;

- «своєчасної виявлення» (с. 65) необхідно правильно узгодити: «своєчасного виявлення»;

- рисунок 3.5 (с. 79) дублює інформацію таблиці 3.3 (с. 80);

- у тексті наявні висловлювання «...фізіологічної норми» (с. 87, 99, 104), що є не доречним, тому краще було б використати словосполучення: *фізіологічні коливання, або в межах норми*;

- в тексті дисертаційної роботи наявні показники, які підвищувались у відсотках, що є вищими за 100 (с. 88, 91, 95, 103), у таких випадках доречно вказувати збільшення даних показників у кількість разів;

- на с. 91 зазначено «...перевищували референтні межі верхньої норми», що є некоректно, правильно було б написати *перевищувало межі норми*;

- на с. 99 у примітці таблиці 3.11, наведено « $*p \leq 0,001$, $**p \leq 0,01$, $***p \leq 0,05$, порівнюючи з показниками тварин контрольної групи», а в таблиці позначено лише один рівень вірогідності «*»;

- на с. 102 автор вказує «... вміст загального білка знаходився на рівні нижньої межі», необхідно було зазначити: *нижньої межі фізіологічних коливань*;

- таблиця 3.17 повинна розміщуватись після посилання на неї в тексті, а

не перед посиланням (с. 111).

Однак, вказані зауваження є не принциповими, не знижують цінність одержаних результатів і методичний рівень виконаної автором дисертаційної роботи.

Висновок. Дисертаційна робота Білошицького Романа Вікторовича на тему: «Наукове обґрунтування комплексної діагностики спінальних неврологічних синдромів у собак», на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук є завершеною науковою роботою, яка має вагомий внесок у вивчення неврологічних синдромів собак, виконана на високому методичному та науковому рівні, має наукову новизну, одержані результати можуть бути використані у практичній роботі ветеринарних фахівців. Робота грамотно й охайно оформлена, легко сприймається, всі положення її науково обґрунтовані.

Вважаю, що дисертаційна робота Білошицького Р. В. відповідає вимогам п. 11 «Порядок присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року, № 567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.01 «Діагностика і терапія тварин».

**Офіційний опонент,
кандидат ветеринарних наук, доцент,
доцент кафедри терапії
імені професора П. І. Локеса
Полтавської державної аграрної академії**

 Наталія КАНІВЕЦЬ

